

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 października 2017 r.

Pozwem z dnia 16 lutego 2017 r. (data prezentaty) powód (...) sp. z o.o. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego A. A. z siedzibą w W./ Oddział w Polsce z siedzibą w W. kwoty 250 euro wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 14 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 5 października 2016 r., nabył od A. K. wierzytelność przysługującą jej względem pozwanego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie EWG nr 295/91, z tytułu opóźnienia w dniu 28 sierpnia 2016 r. lotu na trasie z S. (Bułgaria) przez W. (Austria) do K. o nr rejsu OS 798, realizowanego przez pozwanego przewoźnika. Jak wskazywano, lot z S. do W. był opóźniony i w konsekwencji A. K. nie stawiała się na planowany lot do K. i ostatecznie do miejsca swojego przeznaczenia dotarła z przeszło trzygodzinnym opóźnieniem. Powód podniósł, iż pismem z dnia 6 października 2016 r. zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności, wzywając równocześnie do zapłaty żądanej kwoty w ciągu 7 dni. Pomimo wezwania do zapłaty, nie doszło do ugodowego rozwiązania sporu (pozew – k. 2-4).

Pozwany A. A. z siedzibą w W. w skutecznie złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty, wydanego w postępowaniu upominawczym przez Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie, w I Wydziale Cywilnym o sygn. akt I Nc 807/17 z dnia 27 lutego 2017 r. (uwzględniającego żądanie pozwu w całości), zaskarżył nakaz zapłaty w całości, wnosząc równocześnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że lot poprzednika prawnego powoda o nr OS 798 z S. do W. z dnia 28 sierpnia 2016 r. został opóźniony i wskazał, że przyczyną takiego stanu rzeczy była awaria systemu informatycznego, używanego przez kierownictwo lotów właściwe dla lotniska w W., co wyłącza odpowiedzialność pozwanego na podstawie art. 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. W dalszej części uzasadnienia pozwany wskazał, iż awaria wiązała się ze znacznym ograniczeniem liczby lądowań na lotnisku w W. i startów z tego lotniska. Jak podnosił pozwany, w dniu realizacji lotu, o godz. 16:02 wprowadzona została przez kierownictwo lotów instrukcja bezpieczeństwa lotów, zgodnie z którą przestrzeń powietrzna nad lotniskiem w W. została zredukowana do zaledwie 10 lądowań na godzinę (przy 46 lotach, które miały się odbywać według harmonogramu). Zdaniem strony pozwanej podjęte przez nią czynności mające na celu zminimalizowanie niedogodności związanych z opóźnieniem lotu, w kontekście wiążącej decyzji kierownictwa lotów na lotnisku w W., w pełni uzasadniają uchylenie obowiązku odszkodowawczego przewoźnika lotniczego z uwagi na zaistnienie nadzwyczajnych okoliczności (sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym – k. 29- 37).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. posiadała zaplanowany na dzień 28 sierpnia 2016 r. lot nr OS 798, na trasie z portu lotniczego w S. do portu lotniczego w K. z zaplanowanym międzylądowaniem w W., realizowany przez pozwanego przewoźnika. Start samolotu z S. zaplanowany był na dzień 28 sierpnia 2016 r. na godzinę 18:45, a przylot na lotnisko w W. nastąpić miał o godzinie 19:25. Na skutek opóźnienia startu samolotu wynoszącego 1 godz. 47 minut (rzeczywisty start w S.: 20:32) na lotnisku w W. samolot wylądował z opóźnieniem wynoszącym 1 godz. i 31 minut w stosunku do planu lotu. W związku z opóźnieniem A. K. nie zdążyła na zaplanowany na godzinę 20:40 start samolotu do K. (okoliczności bezsporne, dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia potwierdzenia rezerwacji – k. 10, wydruk z systemu Obelisk – k. 43)

Przyczyną opóźnienia pierwszego z realizowanych przez przewoźnika lotu była awaria systemu informatycznego używanego na lotnisku w W.. W związku z awarią o godzinie 16:02 służby zarządzające ruchem w przestrzeni powietrznej wprowadziły ograniczenie w zakresie liczby lądowań na lotnisku, wydając zgodę na wykonanie 10 lądowań i startów na godzinę. Z powodu awarii, o godzinie 19:30 odwołano już 31 przylotów i 31 odlotów, a 40 samolotów oczekiwało w kolejce opóźnionych. Dla pasażerów, których loty nie odbyły się zgodnie z planem przygotowano około 500 miejsc sypialnych w postaci łóżek polowych (dowód: wydruki informacji prasowych dotyczących awarii z dnia 28 sierpnia 2016 r. wraz z tłumaczeniami sporządzonymi przez tłumacza przysięgłego – k. 49- 52 oraz 59- 72).

W dniu 5 października 2016 r. pomiędzy A. K. (cedentem) będącą pasażerem linii lotniczych A. A. o nr lotu OS 798 a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (cesjonariuszem) zawarta została umowa cesji wierzytelności nr (...), na mocy której cedent przełał na rzecz cesjonariusza wierzytelność z tytułu roszczenia o odszkodowanie z tytułu opóźnienia/ odwołania lotu na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 w związku z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawach połączonych C 402/07 i C 432/07 (dowody: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia umowy cesji – k. 8, poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia potwierdzenia zawarcia umowy przelewu wierzytelności – k. 7).

Pismem z dnia 5 października 2016 r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zawiadomił pozwanego o zawarciu z A. K. umowy przelewu wierzytelności nr (...)/UP, z tytułu roszczenia o odszkodowanie za opóźnienie lotu nr OS 798 z dnia 28 sierpnia 2016 r. oraz wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 250 euro, w terminie 7 dni, na wskazany numer rachunku bankowego, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (dowody: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia zawiadomienia o zawarciu umowy cesji wierzytelności – k. 6 oraz przedsądowego wezwania do zapłaty – k. 5).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów oraz ich kserokopii złożonych do akt sprawy. Okoliczności stanu faktycznego jako przyznane przez stronę przeciwną, Sąd na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. uznał za udowodnione, ponadto znajdują one potwierdzenie w złożonych do akt sprawy dokumentach, co do wiarygodności których Sąd nie miał wątpliwości, ponieważ składają się na spójny, logiczny, korelujący ze sobą obraz stanu faktycznego poddany ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie.

W zakresie przedłożonego przez stronę pozwaną wydruku z systemu Obelisk dotyczącego lotu (...) należy wskazać, iż został on przedłożony wyłącznie w języku angielskim. Na powyższą okoliczność na rozprawie w dniu 6 października 2017 r. uwagę zwrócił pełnomocnik powoda. W ramach repliki na zgłoszony zarzut, pełnomocnik pozwanego wskazał na fakt przetłumaczenia znaczenia poszczególnych rubryk wydruku w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty oraz wyraził gotowość do przedłożenia tłumaczenia przysięgłego co do wydruku, w przypadku dalszego kwestionowania wskazanych okoliczności przez przeciwnika procesowego. Strona powodowa nie zakwestionowała przytoczonych przez pozwanego okoliczności i w związku z tym, w ocenie Sądu w pełni zasadnym jest uznanie przedłożonego wydruku za w pełni wiarygodny materiał dowodowy. Podkreślenia wymaga, iż dokument ten w dużej mierze miał wykazać okoliczności związane z długością opóźnienia, wyrażonego w formie danych liczbowych i w tym zakresie wydruk w przedłożonej formie niewątpliwie nawet bez tłumaczenia na język polski jest w stanie spełnić swoje zadanie.

Sąd oddalił z kolei wnioszek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka H. K., uznając, że dotychczas zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający do merytorycznego rozpoznania powództwa. Podkreślenia wymaga, iż dowód ten miałby zostać przeprowadzony w drodze pomocy prawnej przez właściwy sąd austriacki, co wiązałoby się ze znacznym przedłużeniem postępowania, i co również – w kontekście istnienia dokumentarnego materiału dowodowego – po części zadecydowało o oddaleniu w/w wniosku dowodowego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powód opierał swoje roszczenie na regulacji zawartej w Rozporządzeniu (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr

295/91 (Dz.U. UE L 2004/46/1). Ochrona na podstawie przepisów powołanego Rozporządzenia obejmuje nie tylko pasażerów lotów regularnych, ale również pasażerów lotów nieregularnych, w tym także loty stanowiące część zorganizowanych wycieczek (motyw piąty Rozporządzenia). W myśl art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia: w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których odwołanie dotyczy mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 7, chyba że:

- i) zostali poinformowani o odwołaniu co najmniej dwa tygodnie przed planowym czasem odlotu; lub
 - ii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie od dwóch tygodni do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot najpóźniej dwie godziny przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu; lub
- (...) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu.

W dalszej kolejności należy wskazać, iż w myśl art. 5 ust. 3 Rozporządzenia obsługujący przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty rekompensaty przewidzianej w art. 7, jeżeli może dowieść, że odwołanie lotu jest (było) spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków.

Przepisy art. 5, 6 i 7 Rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, iż do celów stosowania prawa do odszkodowania, pasażerów opóźnionych lotów należy traktować tak jak pasażerów odwołanych lotów oraz, że mogą oni powoływać się na prawo do odszkodowania przewidziane w art. 7 tego Rozporządzenia, jeżeli z powodu w/w lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, tzn. jeżeli przybędą do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu. Niemniej, takie opóźnienie nie rodzi po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu było (jest) spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego (tak Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawach połączonych C-402/07 i C 432/07 mających za przedmiot wnioski o wydanie na podstawie art. 234 WE orzeczeń w trybie prejudycjalnym, złożone w postępowaniu C. S., G. S., A. S. p-ko (...) oraz S. B., K. L. p-ko A. France SA, (...) (...) - (...)).

W toku postępowania pozwany nie kwestionował legitymacji czynnej powoda, tj. nie kwestionował faktu posiadania rezerwacji na opóźniony lot. Pozwany podnosił natomiast, że opóźnienie lotu nastąpiło z powodu zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności, tzn. decyzji kierownictwa lotów wynikającej z awarii systemu informatycznego, używanego na lotnisku w W..

Odnosząc się do zarzutu pozwanego, stwierdzić należy, iż opóźnienie w przylocie lub jego odwołanie nie kreuje po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest (było) spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków (art. 5 ust. 3 rozporządzenia), to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego. W motywie czternastym Rozporządzenia wskazano, że nadzwyczajne okoliczności mogą w szczególności zaistnieć w przypadku destabilizacji politycznej, warunków meteorologicznych uniemożliwiających dany lot, zagrożenia bezpieczeństwa, nieoczekiwanych wad mogących wpłynąć na bezpieczeństwo lotu oraz strajków mających wpływ na działalność przewoźnika.

Na zaistnienie takich właśnie okoliczności powoływał się w niniejszej sprawie pozwany, wskazując, że przyczyną opóźnienia rejsu była awaria systemu informatycznego i związana z tą awarią decyzja organu kontroli lotów o ograniczeniu operacji realizowanych przez lotnisko w W..

Stanowisko pozwanego zasługiwało na uwzględnienie. Co do zasady nie budzi wątpliwości, iż poważna awaria związana z bezpieczeństwem lotów może stanowić nadzwyczajną, niezależną od przewoźnika lotniczego przyczynę, jeżeli nie mógł jej racjonalnie przewidzieć i uwzględnić w ramach normalnego wykonywania działalności w danym czasie. Jednakże samo wymienienie awarii jako nadzwyczajnej okoliczności uzasadniającej opóźnienie lub odwołanie lotu nie w każdym wypadku wyłącza wypłatę odszkodowania. Decydującą rolę powinny odgrywać okoliczności konkretnego przypadku. W judykaturze pojęcie siły wyższej rozumiane jest w ujęciu obiektywnym, z tym, że przy ocenie, czy mamy do czynienia z siłą wyższą bierze się pod uwagę także i to, czy zainteresowana osoba (podmiot) mogła przeciwdziałać i zapobiec działaniu obiektywnych zdarzeń składających się na siłę wyższą. W konsekwencji za siłę wyższą uznaje się zdarzenie, które jest zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i któremu nie można było zapobiec (por. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008 nr 5 poz. 43, Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r., IV CSK 77/11).

Należało zatem ustalić, czy przewoźnik w obliczu awarii podjął wystarczające środki, mające na celu najskuteczniejsze zniwelowanie jej skutków dla pasażerów. Przewoźnik musi bowiem udowodnić wystąpienie dwóch przesłanek egzoneracyjnych: tj. wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych oraz podjęcia przez przewoźnika wszelkich racjonalnych środków dla uniknięcia skutków w/w nadzwyczajnych okoliczności.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że awaria systemu kontroli lotów niewątpliwie była okolicznością nadzwyczajną i stanowiła w stosunku do tego przewoźnika lotniczego zdarzenie o charakterze zewnętrznym, na które nie miał wpływu i któremu nie mógł zapobiec. Podkreślenia wymaga, iż awaria ta w sposób znaczący ograniczyła ilość lądowań oraz wylotów wykonywanych na lotnisku w W. w dniu 28 sierpnia 2016 r. Jak wynika z informacji prasowych, których wydruki wraz z tłumaczeniami zostały przedstawione przez pozwanego, w dniu wystąpienia awarii odwołano 31 przylotów oraz 31 odlotów realizowanych na lotnisku w W.. Dodatkowo znaczna ilość lotów uległa opóźnieniu, co oczywiście miało związek z ograniczeniem ilości realizowanych na lotnisku w W. operacji. Podkreślenia wymaga również, iż decyzja o ograniczeniu ilości lotów obsługiwanych na lotnisku w W. została wydana przez organ kontroli lotów i pozwany jako podmiot wyłącznie korzystający z lotniska musiał się do niej dostosować. Wskazać należy, iż przedmiotowa awaria stanowi zdarzenie wpływające na bezpieczeństwo pasażerów, a w kontekście niniejszego powództwa stanowi zdarzenie od przewoźnika niezależne. Jednocześnie podkreślenia wymaga, iż pozwany nie miał możliwości podjęcia jakichkolwiek działań mogących w sposób realny wpłynąć na zmniejszenie opóźnienia konkretnego lotu. Wskazać również należy, iż decyzja organu kontroli lotu jest dla przewoźników lotniczych wiążąca i pozwany nie miał możliwości nie dostosować się do ograniczeń wprowadzonych na lotnisku w W. w związku z przedmiotową awarią.

W ocenie Sądu, na szczególną uwagę zasługuje ponadto fakt, iż przewoźnik podjął również wszelkie racjonalne środki zmierzające do zniwelowania negatywnych skutków awarii w odniesieniu do A. K.. A. A. zaoferowała bowiem pasażerke bilet na alternatywny lot na tej samej trasie następnego dnia, który pasażerka ostatecznie zrealizowała. Tym samym, przewoźnik wywiązał się z nałożonych na niego obowiązków wynikających z art. 8 Rozporządzenia, regulującego dodatkowe świadczenia, poza odszkodowaniem, przysługujące pasażerom w przypadku opóźnienia/ odwołania lotu, a do których należy m. in. zmiana planu podróży, czy też zwrot kosztów biletu.

Konkludując, mając na uwadze powyższe okoliczności, stwierdzić należało, iż pozwany udowodnił wystąpienie po swojej stronie przesłanki egzoneracyjnej uwalniającej go od odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu odszkodowania wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt c w wysokości wskazanej w art. 7 ust. 1 a rozporządzenia (WE) nr 261/2004, wobec czego żądanie powoda podlegało oddaleniu w całości, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II sentencji wyroku w oparciu o art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powód, będący stroną przegrywającą sprawę, obowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty postępowania w kwocie łącznej 287 zł., na którą składają się: opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 270 zł. ustalone stosownie do § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z dnia 6 października 2017 r. wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pozwanego.

W., dnia 31 października 2017 r.

Notatka urzędowa:

W dniach 19-20 października 2017r. orzekałam w Sądzie Okręgowym w Warszawie – na podstawie delegacji wystawionej przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie.